208 ZBIRKA SAVEZNIH PROPISA

ZAKON

O OSIGURAVAJUĆIM ZAVODIMA I ZAJEDNICAMA OSIGURANJA

sa ekspozeom JOSIPA KOLARA, državnog podsekretara za poslove finansija

SLUŽBENI LIST
FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

1 9 6 1.

ZAKON

O OSIGURAVAJUĆIM ZAVODIMA I ZAJEDNICAMA OSIGURANJA

sa ekspozeom JOSIPA KOLARA, državnog podsekretara za poslove finansija

IZDANJE »SLUŽBENOG LISTA FNRJ«
BEOGRAD, 1961.

UMESTO PREDGOVORA*

Drugarice i drugovi narodni poslanici,

Predlažući Saveznoj narodnoj skupštini Zakon o osiguravajućim zavodima i zajednicama osiguranja, Savezno izvršno vijeće rukovodi se potrebom i željom da se i organizacija te društvene djelatnosti postavi na principe na kojima je izgrađena čitava naša društvena zgrada, bazirana na radničkom samoupravljanju, društvenom upravljanju i komunalnom sistemu, radi uspješnijeg obavljanja njene funkcije, uspješnije i rentabilnije za čitavu zajednicu i njene sastavne dijelove — privredne organizacije i ustanove, komune i pojedince.

Jedinstvena organizacija Državnog osiguravajućeg zavoda, stvorena na osnovu uredbe iz 1947. godine, gotovo da nije pretrpjela bitnije promjene, pa ni činjenicom da je u 1958. godini organizirano društveno upravljanje formiranjem savjeta sastavljenog od direktora republičkih filijala i drugih rukovodećih službenika DOZ-a, koji od tada utvrđuje tarife premija, pravila, rizike koje treba obuhvatiti, itd. Ostalo je i dalje stanje u kojem su osiguranici praktično isključeni od utjecaja kako na politiku obuhvatanja rizika, tako i na politiku cijena i čitave prakse osiguranja.

Sama funkcija osiguranja, a naročito materijalna sredstva koja osiguranici, i zajednica u cjelini, odvajaju za vršenje te funkcije, takvi su da utjecaj osiguranika, bilo

---

*) Ekspoze Iosipa Kolara, državnog podsekretara za poslove finansija, o Predlogu zakona o osiguravajućim zavodima i zajednicama osiguranja, dat 28. juna 1961. godine na 21. zajedničkoj sednici domova Savezne narodne skupštine.

da su u pitanju radni kolektivi ili pojedinci, mora biti neposredan i odlučujući, kako u izgradnji politike osiguranja, tako i u njenom svakodnevnom sprovođenju u život.

Porastom materijalnog bogatstva zemlje, naročito njenih proizvodnih fondova, iz godine u godinu jačala su sredstva DOZ-a i širile se njegove intervencije u slučajevima šteta.

Dozvolite mi da iznesem nekoliko osnovnih podataka o tome:

	Dinara
u periodu 1946—1950. godine naplaćeno je premija (iz društvenog i privatnog sektora osiguranja)	9.368,000.000
u periodu 1951—1955. godine naplaćeno je premija	46.197,000.000
a u periodu 1956—1960. godine naplaćeno je premija	143.870,000.000
ili ukupno u svih petnaest godina rada DOZ-a na ime premija naplaćeno je	199.436,000.000
U istim petogodišnjim razdobljima isplaćeno je odšteta:	
u periodu 1946—1951. godine	2.109,000.000
u periodu 1951—1955. godine	16.432,000.000
u periodu 1956—1960. godine	59.820,000.000
ili ukupno u svih petnaest godina na ime šteta isplaćeno je	78.370,000.000

Samo u 1960. godini naplaćeno je na ime premija nešto preko 40 milijardi i isplaćeno odšteta blizu 21 milijarde dinara. Režijski troškovi organizacije u toj godini iznosili su oko 7 milijardi dinara.

I podatak o naplaćenim premijama i isplaćenim odštetama samo u 1960. godini, uz gornje podatke, jasno ilustrira veličinu poslovanja organizacije osiguranja.

Treba pri tome istaći pozitivnu činjenicu stalne tendencije pada režijskih troškova u odnosu na naplaćenu premiju, koja je u nekim godinama dostizala i preko 30% premija, da bi u 1960. godini iznosila svega oko 17%.

Paralelno s tim rasle su isplate šteta u odnosu na naplaćene premije — od oko 13% do 52,1% u 1960. godini.

Ističući ovo ne mislimo reći da su iscrpene sve mogućnosti za racionalnije i jevtinije funkcioniranje same organizacije.

Dok je društvena imovina gotovo sva osigurana zakonskim obaveznim osiguranjem i dok će porast tih premija proizilaziti iz novih ulaganja u privredu i eventualnog uvođenja novih rizika, dotle u osiguranju privatne imovine i lica predstoje i velike mogućnosti i veliki posao za novu organizaciju koju ovim zakonom postavljamo.

Od naplaćenih premija u 1960. godini u spomenutom iznosu od preko 40 milijardi dinara, premije iz društvenog sektora iznose 31,5 milijardu, a premije iz privatnog sektora 8,5 milijardi dinara, što u ovom osiguranju čini porast od 1956. godine za preko 5,3 milijardi dinara. U 1960. godini premije naplaćene od osiguranja privatne imovine i lica čine svega 21,2% od ukupno naplaćenih premija. Uzroci tome leže i u pomanjkanju aktivnosti i interesa sadašnje organizacije, kao i u nerazrađenosti mogućnih vrsta osiguranja i uvođenja novih rizika.

Iznošenje ovih najkraćih cifarskih podataka ima samo za cilj da ukaže na veličinu materijalne strane problema koje su rješavale i koje će rješavati organizacije osiguranja, kao i na potrebu svestrane mobilizacije svih odgovornih društvenih faktora u postavljanju nove organizacije na osnovu zakona koji danas stoji pred Saveznom narodnom skupštinom.

Predloženim Zakonom o osiguravajućim zavodima i zajednicama osiguranja, drugovi narodni poslanici, regulira se u osnovi samo organizacija osiguranja, uz postavljanje osnovnih principa na kojima treba normirati i ostalu materiju osiguranja i uz postavljanje zadataka u tom pravcu određenim faktorima.

Osnovu organizacije osiguranja, po prijedlogu ovog zakona, čini osiguravajući zavod koji osniva općinski narodni odbor za područje općine, ili, u slučaju potrebe, više općinskih narodnih odbora zajednički zavod za područje više općina. Na teritoriji narodne republike, po odluci izvršnog vijeća narodne republike, može se osnovati zajednica osiguranja, kod koje se reosiguravaju općinski zavodi. Za čitavo područje zemlje osniva se Jugoslovenska zajednica, kod koje se obavezno reosiguravaju republičke za-

jednice, a tamo gdje republičke zajednice nisu osnovane, direktno zavodi.

Obavezno reosiguranje kod zajednica, tj. vertikalnu povezanost općinskih zavoda kao samostalnih organizacija, diktira sama materija osiguranja i imperativ koji mora biti zadovoljen: osiguranik, pravno lice ili ličnost, u slučaju nastupanja štete mora primiti osigurninu bez obzira na momentalni finansijski položaj zavoda kod koga je neposredno osiguran. I konačno, osiguranje je, u najvećem broju slučajeva, jedino i mogućno u velikoj masi osiguranih slučajeva. Istovremeno, dosledno sprovodeći princip samostalnosti općinskog zavoda, prijedlog zakona traži obavezno reosiguranje samo u onim slučajevima gdje je ono stvarno nužno, ostavljajući mogućnost da se za određenu vrstu osiguranja koje je uvedeno odlukom općinskog zavoda i u slučaju da on sam izravnava rizik, općinski zavod ne mora reosiguravati kod zajednice. To, između ostalog, omogućava i izbor reosiguranja, koje može biti kumulativno i pojedinačno po vrstama osiguranja. Osigurana je, u skladu s gornjim, i samostalnost republičkih zajednica.

Skupštine zavoda i zajednica i njihovi upravni odbori kao organi društvenog upravljanja, po svom sastavu i načinu biranja osiguravaju pun utjecaj zainteresiranih faktora na politiku i praksu organizacija za osiguranje. Kroz njih treba da dođe do izražaja široka inicijativa svih osiguranika u čuvanju nacionalnog bogatstva naše zajednice, u svođenju rashoda osiguranja na nužnu mjeru i u organiziranju novih aktivnosti u službi osiguranja.

Predloženi zakon naročito naglašava potrebu preventivne aktivnosti službe osiguranja, a kroz tarifu premija omogućava i formiranje sredstava za tu vrstu aktivnosti. Prijedlog zakona osigurava materijalnu zainteresiranost svih faktora na poduzimanju preventivnih mjera, počev od službe zavoda i narodnih odbora općina pa do samih osiguranika. Na preventivnoj aktivnosti zavodi će morati uskoro da koordiniraju rad sa organizacijama civilne zaštite i vatrogasnim organizacijama. Kad se sve ove mjere i faktori povežu u radu u jednu cjelinu — služba osiguranja će od pasivnog likvidatora nastalih šteta izrasti u organizatora borbe protiv nastupanja događaja koji ugrožavaju imovinu i lica.

Prijedlog zakona donosi novinu u tretiranju bruto premije osiguranja, dijeleći je na funkcionalnu premiju, koja

služi za podmirivanje nastalih šteta i preventivne zaštite, i režijski dodatak, koji ulazi u ukupan prihod zavoda i zajednica koje posluju na principima privrednih organizacija. Radni kolektivi službe osiguranja time dobivaju određenu materijalnu osnovu za svoj rad, a birajući iz svoje sredine savjete radnog kolektiva koji donose pravilnik o raspodjeli čistog prihoda i u skladu s njim raspoređuju čist prihod, ostvaruju pravo odlučivanja o korišćenju rezultata svog rada.

Pred novim organizacijama osiguranja stajaće obimni zadaci i problemi koje treba riješiti. Prije svega, nužno je razmotriti i revidirati tarifnu politiku osiguranja, postavljajući premije na realne odnose prema štetama. U dobrovoljnim osiguranjima mora se poštivati rentabilnost poslovanja, kako bi svaka grana osiguranja svojom premijom pokrivala, u jugoslovenskom omjeru, i svoje štete.

Skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja posebno će morati da razmotri mogućnosti uvođenja novih rizika u postojeća osiguranja, kao i uvođenje novih grana osiguranja. Diskusije vođene prilikom izrade ovog prijedloga ukazale su u tom pravcu na nove mogućnosti i potrebe.

Na osnovu istaknutih problema već se razrađuju mogućnosti uvođenja osiguranja ličnih dohodaka i gubitaka poduzeća. Čini nam se opravdanim uvjerenje da je i to pitanje u službi osiguranja kroz solidarnu aktivnost efikasnije i bolje riješiti od sadašnjeg načina njegovog rješavanja. Osiguranje zastarelih poduzeća sa svrhom da se kroz osiguranje stvore potrebna sredstva za njihovu rekonstrukciju, zaslužuje posebnu pažnju. Intervencije službe osiguranja u tom pravcu (kroz eventualno stvaranje kreditnih sredstava), pored toga što bi odgovarale zainteresiranim poduzećima, poklapale bi se i sa interesima samog osiguranja: rekonstrukcijama poduzeća smanjuju se objektivne opasnosti od nastajanja šteta, a sa povećanjem produkcije u rekonstruiranim poduzećima i porastom premija zbog toga, stvaraju se i veća sredstva osiguranja.

Razmatranje uvođenja novih rizika u postojeće vrste osiguranja takođe je vrlo aktuelno. Teško da je mogućno u osiguranju poljoprivrede zadržati osiguranje rizika od grada a da rizici od slane, mrazeva i podzemnih voda ne budu uključeni. Na bazi sadašnjeg osiguranja, niz socijalističkih poljoprivrednih dobara plaća premiju za osiguranje od grada, a nalaze se u rejonima gdje grad nikada ne pada, dok istovremeno stradaju od slane ili mraza i ne dobivaju na to nikakvu odštetu, itd.

Pošto se predložena organizacija osiguranja uklapa u čitav naš društveni sistem; pošto se predloženim zakonom omogućava utjecaj i inicijativa zainteresiranih društvenih faktora u poslovima osiguranja; pošto se na osnovu toga može očekivati i šire osiguranje nacionalnog bogatstva i aktivnost na sprečavanju njegovog oštećenja, i pošto se zakonom postavljaju uslovi rentabilnijeg poslovanja službe osiguranja, molim vas da predloženi zakon usvojite.

ZAKON

O OSIGURAVAJUĆIM ZAVODIMA I ZAJEDNICAMA OSIGURANJA*

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

U cilju obezbeđivanja finansijskih sredstava za isplaćivanje naknada odnosno ugovorenih iznosa kada nastupe događaji koji ugrožavaju imovinu i lica, osnivaju se osiguravajući zavodi.

Osiguravajući zavodi organizuju i preduzimaju, saglasno važećim propisima, mere za sprečavanje i suzbijanje događaja koji ugrožavaju osiguranu imovinu i lica.

Član 2.

Osiguravajući zavodi su samostalne organizacije koje vrše poslove osiguranja.

Član 3.

Osiguravajući zavodi sprovode sve vrste osiguranja imovine.

Osiguravajući zavodi sprovode i sve vrste osiguranja lica, osim osiguranja koja sprovode zavodi za socijalno osiguranje.

---

*) Ovaj zakon proglašen je Ukazom Predsednika Republike P. R. br. 40 od 29. juna 1961, a objavljen je u »Službenom listu FNRJ«, br. 27 od 12. jula 1961. godine.

Član 4.

Poslove osiguranja mogu vršiti i organizacije građana, koje građani osnivaju po načelima samopomoći.

Savezno izvršno veće propisuje za koje vrste osiguranja i pod kojim uslovima se mogu osnivati organizacije građana iz stava 1. ovog člana.

Član 5.

Osiguravajući zavod (zavod) osniva se za područje jedne ili više opština.

Zavod posluje samo na području za koje je osnovan, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Član 6.

Republičko izvršno veće može svojim propisom osnovati zajednicu osiguranja.

Zavodi sa teritorije narodne republike čije je izvršno veće osnovalo zajednicu osiguranja obavezno se udružuju u tu zajednicu.

Zajednice osiguranja posluju po odredbama ovog zakona.

Propisom Narodne Republike Srbije može se odrediti da zavodi sa područja autonomne jedinice obrazuju zajednicu osiguranja. Ovim propisom određuje se, saglasno odredbama ovog zakona, način osnivanja i predmet poslovanja zajednice osiguranja za područje autonomne jedinice, međusobni odnosi te zajednice i zavoda sa područja autonomne jedinice i odnosi te zajednice i zajednice osiguranja za teritoriju narodne republike.

Zajednice osiguranja obavezno se udružuju u Jugoslovensku zajednicu osiguranja.

Ako na teritoriji narodne republike nije osnovana zajednica osiguranja, zavodi sa teritorije te narodne republike udružuju se neposredno u Jugoslovensku zajednicu osiguranja.

Na teritoriji narodne republike za koju se ne obrazuje zajednica osiguranja, Jugoslovenska zajednica osiguranja vrši poslove koji su ovim zakonom stavljeni u delokrug zajednice osiguranja.

Član 7.

Zavodima, zajednicama osiguranja i Jugoslovenskom zajednicom osiguranja upravlja se po načelima društvenog upravljanja.

Član 8.

Zavodi, zajednice osiguranja i Jugoslovenska zajednica osiguranja su pravna lica.

Na zavode, zajednice osiguranja i Jugoslovensku zajednicu osiguranja primenjuju se propisi koji važe za privredne organizacije, ako ovim zakonom ili propisima donetim na osnovu njega nije drukčije određeno.

Član 9.

Odnosi između zavoda, zajednica osiguranja i Jugoslovenske zajednice osiguranja zasnivaju se na pravima i dužnostima određenim ovim zakonom i propisima donetim na osnovu njega.

Odnosi između zavoda, zajednica osiguranja i Jugoslovenske zajednice osiguranja koji nisu regulisani ovim zakonom ili propisima donetim na osnovu njega, regulišu se ugovorom.

Član 10.

Zavodi, zajednice osiguranja i Jugoslovenska zajednica osiguranja dužni su poslovati sa pažnjom dobrog privrednika.

Zavodi, zajednice osiguranja i Jugoslovenska zajednica osiguranja dužni su poslovati tako da uvek mogu izvršavati svoje obaveze.

Član 11.

Zavodi, zajednice osiguranja i Jugoslovenska zajednica osiguranja imaju svoje statute.

Statuti moraju biti u skladu sa odredbama ovog zakona i drugih saveznih propisa.

Statutom se bliže određuju naročito: zadaci, organi upravljanja, način njihovog izbora i njihov delokrug, međusobni odnosi organa upravljanja, način donošenja zaključaka organa upravljanja, unutrašnja orgnizacija, način poslovanja i međusobni odnosi poslovnih jedinica, odnosi između poslovnih jedinica i zavoda, kao i međusobni odnosi zavoda, zajednica osiguranja i Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Član 12.

Osiguranje može biti obavezno i dobrovoljno.

Član 13.

Obavezno osiguranje određuje se i ukida saveznim zakonom.

Obavezno osiguranje nastaje ili na osnovu zakonske odredbe, bez obaveze osiguranika da zaključi ugovor (zakonsko osiguranje), ili na osnovu ugovora o osiguranju koji je osiguranik dužan u smislu zakona da zaključi sa zavodom (obavezno ugovorno osiguranje).

Član 14.

Dobrovoljno osiguranje uvodi se i ukida zaključkom Jugoslovenske zajednice osiguranja, zajednice osiguranja ili zavoda.

Član 15.

Saveznim zakonom ili zaključkom, kojim se određuje odnosno uvodi nova grana ili vrsta osiguranja, određuju se i opasnosti (rizici) od kojih se osigurava tom granom odnosno vrstom osiguranja.

Član 16.

Zavodi odnosno zajednice osiguranja mogu uvesti dobrovoljno osiguranje tek kad regulišu pitanje reosiguranja sa zajednicom osiguranja odnosno sa Jugoslovenskom zajednicom osiguranja, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Član 17.

Svi zavodi su dužni vršiti osiguranja određena saveznim zakonom i uvedena zaključkom Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Zavodi sa područja zajednice osiguranja dužni su vršiti i osiguranja uvedena zaključkom te zajednice osiguranja.

Član 18.

Osiguranja određena saveznim zakonom, uvedena zaključkom Jugoslovenske zajednice osiguranja ili zaključkom zajednice osiguranja vrše se za svaku vrstu osiguranja na jedinstven način, primenom jedinstvenih pravila osiguranja i jedinstvene tarife premija.

Pravila za sprovođenje osiguranja uvedenih zaključkom zajednice osiguranja i zavoda moraju biti u skladu sa osnovnim načelima za sprovođenje osiguranja određenih saveznim zakonom ili uvedenih zaključkom Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Član 19.

Za sva izvršena osiguranja zavodi su dužni reosiguravati se kod zajednice osiguranja.

Zajednice osiguranja dužne su reosiguravati se kod Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Zavod nije dužan reosiguravati se za one vrste osiguranja za koje izravnanje rizika vrši sam zavod.

Zajednica osiguranja nije dužna reosiguravati se za one vrste osiguranja za koje izravnanje rizika vrši sama zajednica.

Skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja određuje za koje vrste osiguranja izravnanje rizika vrši zavod odnosno zajednica osiguranja.

Za osiguranja određena saveznim zakonom zaključak iz stava 5. ovog člana donosi se u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem.

Član 20.

Sredstva potrebna za sprovođenje osiguranja obezbeđuju se iz premija koje plaćaju osiguranici.

Visina premije utvrđuje se tarifom premija.

Član 21.

Odnosi između osiguranika i zavoda kao osiguravača koji nisu regulisani ovim zakonom ili propisima donetim na osnovu njega, regulišu se pravilima osiguranja zavoda, zajednica osiguranja odnosno Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Odnosi između osiguranika i osiguravača koji nisu regulisani ni pravilima osiguranja, regulišu se ugovorom.

Član 22.

Pravila osiguranja sadrže, za svaku vrstu osiguranja, naročito:

1) predmet osiguranja;
2) rizike (opasnosti) od kojih se može osigurati;
3) načela za utvrđivanje iznosa na koji se osigurava;

4) način zaključivanja i sadržinu ugovora o osiguranju;
5) početak i prestanak dejstva ugovora o osiguranju;
6) odredbe o premiji;
7) obaveze osiguranika u pogledu preduzimanja preventivnih i represivnih mera za zaštitu osigurane imovine i lica;
8) obaveze osiguranika u pogledu prijavljivanja štete;
9) odredbe o produženju dejstva ugovora o osiguranju posle nastupanja događaja od koga je osiguranje izvršeno, kao i posle promene sopstvenika odnosno nosioca prava korišćenja osigurane imovine;
10) načela o utvrđivanju i procenjivanju štete i isplaćivanju naknade;
11) odredbe o vraćanju premija, kao i druge odredbe kojima se regulišu odnosi posle prestanka ugovora o osiguranju.

Član 23.

Potraživanje po osnovu osiguranja života zastareva za deset godina.

Potraživanja po osnovu osiguranja imovine i naknade po osnovu osiguranja lica od nesrećnog slučaja zastarevaju za pet godina.

Rokovi iz st. 1. i 2. ovog člana počinju teći od poslednjeg dana kalendarske godine u kojoj se mogla tražiti naplata potraživanja.

Član 24.

Kontrolu nad izvršavanjem propisanih ili ugovorenih preventivnih i represivnih mera od strane osiguranika vrše zavodi.

Kontrolu nad primenom pravila osiguranja, tarifa premija i tehničkih osnova od strane zavoda odnosno zajednica osiguranja, vrše zajednice osiguranja odnosno Jugoslovenska zajednica osiguranja u onim vrstama osiguranja u kojima one vrše izravnanje rizika.

Član 25.

Nadzor nad zakonitošću rada zavoda, zajednica osiguranja i Jugoslovenske zajednice osiguranja, kao i društveni nadzor nad politikom korišćenja sredstava, vrše državni organi određeni zakonom.

II ORGANIZACIJA

A. Zavodi

1. Osnivanje

Član 26.

Zavod osniva i ukida opštinski narodni odbor na sednicama oba veća.

Ako se zavod osniva za područje dve ili više opština, akt o osnivanju zavoda donose sporazumno narodni odbori opština za čije se potrebe zavod osniva.

Ugovorom, aktom o osnivanju ili statutom zavoda regulišu se prava i obaveze opština za čije je područje osnovan zajednički zavod.

Član 27.

Statut zavoda donosi upravni odbor zavoda, a potvrđuje ga, na sednici oba veća, opštinski narodni odbor koji je zavod osnovao.

Statut zajedničkog zavoda potvrđuje na sednicama oba veća opštinski narodni odbor na čijem je području sedište zavoda, u saglasnosti sa narodnim odborima ostalih opština za čije je područje osnovan zavod.

Član 28.

Ako svi opštinski narodni odbori na području sreza odluče da osnuju jedan zavod, mogu se sporazumeti sa sreskim narodnim odborom da na njega prenesu prava osnivača.

Član 29.

Ako opštinski narodni odbor u roku određenom ovim zakonom (član 139) ne osnuje zavod ili se ne sporazume sa drugim opštinskim narodnim odborom o osnivanju zajedničkog zavoda, naldežni sreski narodni odbor na sednicama oba veća rešiće koji će zavod proširiti svoje poslovanje na područje opštine za koju nije osnovan zavod.

Međusobni odnosi opština na čije je područje prošireno poslovanje zavoda i opštine odnosno opština čiji su narodni odbori osnovali taj zavod, regulišu se ugovorom.

Ako između opština ne dođe do sporazuma o regulisanju međusobnih odnosa, sporna pitanja rešava nadležni sreski narodni odbor na sednicama oba veća.

Ako na teritoriji narodne republike odnosno na području autonomne jedinice ne postoje srezovi, poslove iz st. 1. i 3. ovog člana vrši republičko izvršno veće odnosno izvršno veće autonomne jedinice.

Član 30

Opštinski narodni odbori na celoj teritoriji ili na delu teritorije jedne narodne republike mogu se sporazumeti da osnuju jedan specijalizovani zavod za sprovođenje određene vrste osiguranja na toj teritoriji.

Ugovorom, aktom o osnivanju ili statutom specijalizovanog zavoda regulišu se prava i obaveze između opština čiji su narodni odbori osnovali specijalizovani zavod, odnosno prava i obaveze između specijalizovanog zavoda i zavoda na teritoriji za koju je specijalizovani zavod osnovan.

2. Predmet poslovanja

Član 31.

Zavod sprovodi:

1) obavezna osiguranja određena saveznim zakonom;

2) dobrovoljna osiguranja određena zaključkom Jugoslovenske zajednice osiguranja;

3) dobrovoljna osiguranja određena zaključkom zajednice osiguranja;

4) dobrovoljna osiguranja određena zaključkom zavoda.

Zavod može odrediti da sprovodi sve vrste dobrovoljnih osiguranja za koja nije dužan da se reosigurava (član 19. stav 3), a druge vrste dobrovoljnih osiguranja samo ako se prethodno sporazumeo sa zajednicom osiguranja o uslovima reosiguranja (član 19. stav 1).

Zavod može zaključiti ugovor o dobrovoljnom osiguranju imovine i lica na području drugog zavoda za one vrste osiguranja koje ovaj zavod ne sprovodi.

Član 32.

Zavod može poveriti drugom zavodu da za njegov račun vrši određene poslove osiguranja.

Odnosi između zavoda u slučaju iz stava 1. ovog člana reguliše se ugovorom.

Član 33.

Zavod organizuje i sprovodi, saglasno važećim propisima, mere za sprečavanje nastupanja opasnosti od kojih je izvršeno osiguranje imovine ili lica (preventivne mere), sprovodi mere za smanjenje štete na osiguranoj imovini ako opasnost nastupi (represivne mere), i finansira i kreditira sprovođenje tih mera.

U sprovođenju mera iz stava 1. ovog člana zavodi su dužni sarađivati sa organima civilne zaštite i drugim organima i organizacijama čiji je zadatak da kontrolišu sprovođenje mera za zaštitu imovine i lica.

Član 34.

Zavod donosi pravila osiguranja, tehničke osnove i tarife premija za osiguranja određena zaključkom zavoda, u saglasnosti sa opštinskim narodnim odborom datoj na sednicama oba veća.

3. Poslovne jedinice zavoda

Član 35.

Zavod može imati filijale, ekspoziture, zastupništva i druge poslovne jedinice.

Filijala može biti osnovana za vršenje svih ili samo nekih vrsta poslova kojima se zavod bavi.

Koje poslovne jedinice ima zavod, kao i delokrug poslovnih jedinica, određuje statut zavoda.

4. Organi upravljanja

Član 36.

Organi upravljanja zavoda su: skupština, upravni odbor i direktor.

Pojedine poslove upravljanja određene ovim zakonom vrši savet radnog kolektiva zavoda, a u zavodima koji imaju dve ili više poslovnih jedinica — i saveti radnih kolektiva poslovnih jedinica.

a) Skupština

Član 37.

Skupština je najviši organ upravljanja zavoda.

Skupština upravlja zavodom u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega i u skladu sa statutom zavoda.

Skupština vrši naročito sledeće poslove:

1) donosi statut zavoda, uz potvrdu opštinskog narodnog odbora koji je osnovao zavod, datu na sednicama oba veća;

2) donosi poslovnik o svom radu;

3) donosi godišnji finansijski plan;

4) odobrava godišnji završni račun i godišnji izveštaj o poslovanju zavoda;

5) donosi zaključak o uvođenju novih vrsta osiguranja, kao i pravila osiguranja, tarife premija i tehničke osnove za te vrste osiguranja, u saglasnosti sa opštinskim narodnim odborom koji je osnovao zavod, datoj na sednicama oba veća;

6) daje smernice za sprovođenje preventivnih i represivnih mera, za unapređivanje i širenje osiguranja, kao i za stručno usavršavanje kadrova;

7) osniva poslovne jedinice zavoda;

8) odlučuje o pitanjima izravnanja rizika sa zajednicom osiguranja za osiguranja koja je zavod uveo;

9) odlučuje o visini režijskog dodatka u okviru maksimalnih stavova iz tarife premija;

10) odlučuje o sticanju, prenosu i otuđenju nepokretne imovine;

11) rešava o zaduživanju zavoda i otpisu njegovih nenaplativih potraživanja;

12) rešava o načinu plasiranja sredstava rezervi zavoda, u skladu sa opštim propisima;

13) bira određeni broj predstavnika za skupštinu zajednice osiguranja;

14) rešava i o drugim važnijim pitanjima iz poslovanja zavoda.

Poslovi iz stava 3. tač. 1. do 13. ovog člana ne mogu se preneti na druge organe zavoda.

Član 38.

Skupštinu sačinjavaju: predsednik, potpredsednik i određeni broj članova.

U skupštinu ulaze članovi koje biraju osiguranici sa područja za koje je zavod osnovan i članovi koje imenuje opštinski narodni odbor na zajedničkoj sednici oba veća.

Opštinski narodni odbor koji je osnovao zavod imenuje najviše do jedne petine članova skupštine iz redova odbornika, predstavnika civilne zaštite i drugih lica koja mogu doprineti radu zavoda.

Osiguranici biraju svoje predstavnike u skupštinu po privrednim granama, srazmerno njihovom učešću u ukupnoj premiji osiguranja na području zavoda.

Statutom zavoda određuje se ukupan broj članova skupštine, broj članova koje imenuje opštinski narodni odbor, broj članova koje biraju osiguranici, način utvrđivanja broja članova koje biraju osiguranici pojedinih privrednih grana i način njihovog izbora.

Direktor zavoda i predsednik saveta radnog kolektiva zavoda su članovi skupštine po svom položaju.

Član 39.

Predsednika i potpredsednika skupštine bira skupština iz reda svojih članova.

Za predsednika i potpredsednika skupštine ne mogu biti izabrani direktor zavoda i predsednik saveta radnog kolektiva zavoda.

Član 40.

Mandat članova skupštine traje dve godine.

Organ koji je izabrao odnosno imenovao članove skupštine, može ih smeniti i pre isteka vremena na koje su izabrani odnosno imenovani.

Mesta predsednika, potpredsednika i ostalih članova skupštine upražnjena za vreme trajanja mandata, popunjavaju se na način određen u čl. 38. i 39. ovog zakona.

Član 41.

Skupština donosi zaključke na sednicama.

Sednice se održavaju po potrebi, a najmanje dvaput godišnje.

Član 42.

Ako direktor zavoda smatra da je zaključak skupštine nezakonit ili da nije u skladu sa statutom zavoda, upozoriće na to skupštinu.

Ako skupština i posle upozorenja direktora zavoda ostane pri svom zaključku, direktor zavoda tražiće da opštinski narodni odbor na sednicama oba veća, ili organ

koji ona odredi, reši o pitanju koje je predmet zaključka skupštine.

Ako je u pitanju zaključak koji je donela skupština zajedničkog zavoda, rešenje iz stava 2. ovog člana donosi opštinski narodni odbor na čijem je području sedište zavoda, ako statutom zavoda nije drukčije određeno.

U slučajevima iz st. 1. do 3. ovog člana direktor zavoda obustaviće izvršenje zaključka skupštine do donošenja rešenja opštinskog narodnog odbora.

Ako opštinski narodni odbor ne donese rešenje u roku od 30 dana od dana kad je direktor tražio donošenje rešenja, zaključak skupštine ostaje u važnosti.

b) Upravni odbor

Član 43.

Skupština bira iz svoje sredine upravni odbor.

Broj članova upravnog odbora i način njihovog izbora, kao i delokrug i način rada upravnog odbora, određuje statut zavoda.

Direktor zavoda je član upravnog odbora po svom položaju.

Član 44.

Upravni odbor zavoda vrši poslove za koje je ovlašćen statutom i zaključcima skupštine, a naročito:

1) stara se o sprovođenju odluka skupštine;

2) utvrđuje predlog godišnjeg finansijskog plana, završnog računa, godišnjeg izveštaja o poslovanju, kao i ostale predloge o kojima odlučuje skupština;

3) daje bliža uputstva za sprovođenje smernica skupštine o poslovanju zavoda;

4) priprema sednice skupštine;

5) postavlja i razrešava rukovodeće službenike zavoda;

6) vrši i druge poslove koji su mu propisima, statutom i zaključcima skupštine stavljeni u delokrug.

v) Direktor

Član 45.

Direktor rukovodi radom i poslovanjem zavoda na osnovu važećih propisa i zaključaka skupštine, upravnog odbora i saveta radnog kolektiva zavoda.

Član 46.

Direktor zastupa zavod u njegovim imovinskopravnim i drugim odnosima.

Direktor može ovlastiti službenika zavoda ili drugo lice da ga zameni u određenim poslovima zastupanja zavoda.

Član 47.

Direktor zavoda stara se o izvršavanju zaključaka skupštine, upravnog odbora i saveta radnog kolektiva zavoda odnosno saveta radnih kolektiva poslovnih jedinica zavoda.

Član 48.

Direktora postavlja i razrešava opštinski narodni odbor na zajedničkoj sednici oba veća.

Direktora zajedničkog zavoda koji posluje na području više opština postavlja i razrešava opštinski narodni odbor na čijem je području sedište zavoda, ako odlukom o osnivanju, ugovorom ili statutom nije drukčije određeno.

g) Saveti radnih kolektiva

Član 49.

Savet radnog kolektiva zavoda biraju službenici i radnici zavoda na svojoj skupštini.

Ako zavod ima dve ili više poslovnih jedinica, službenici i radnici svake poslovne jedinice biraju savet radnog kolektiva poslovne jedinice na svojoj skupštini, a delegati službenika i radnika svih poslovnih jedinica biraju savet radnog kolektiva zavoda.

U pogledu trajanja mandata članova saveta radnog kolektiva zavoda i članova saveta radnog kolektiva poslovne jedinice zavoda, postupka za njihov opoziv i naknadni izbor, kao i načina rada saveta, shodno se primenjuju pravila o izboru i radu radničkih saveta u privrednim organizacijama, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Statut zavoda bliže određuje broj članova saveta radnog kolektiva zavoda i saveta radnog kolektiva poslovne jedinice zavoda, način njihovog izbora, trajanje njihovog mandata, način njihovog opozivanja, kao i način rada saveta.

Član 50.

Savet radnog kolektiva zavoda i saveti radnih kolektiva poslovnih jedinica zavoda raspoređuju čist prihod zavoda saglasno odredbama ovog zakona, drugih saveznih propisa, statuta zavoda i pravilnika o raspodeli čistog prihoda.

Član 51.

Savet radnog kolektiva zavoda donosi, saglasno načelima utvrđenim statutom zavoda, pravilnik o raspodeli čistog prihoda na lične dohotke i na fondove zavoda i pravilnik o raspodeli ličnih dohodaka radnika i službenika.

Član 52.

Savet radnog kolektiva zavoda stara se o radnom redu i disciplini u zavodu i preduzima mere za stručno uzdizanje službenika i radnika, za unapređivanje i racionalizaciju poslovanja, za povećavanje produktivnosti rada, snižavanje troškova poslovanja i poboljšavanje kvaliteta poslovanja.

Član 53.

Savet radnog kolektiva zavoda vrši nadzor nad primenom propisa o higijenskoj i tehničkoj zaštiti pri radu, stara se o zdravstvenoj zaštiti službenika i radnika i o poboljšavanju životnih uslova službenika i radnika zavoda.

Član 54.

Savet radnog kolektiva zavoda donosi zaključak o zasnivanju i raskidanju radnih odnosa sa svim službenicima i radnicima zavoda, osim sa onima sa kojima po odredbama ovog zakona radni odnos zasniva i raskida drugi organ.

Savet radnog kolektiva zavoda donosi zaključak o zasnivanju radnih odnosa sa službenicima i radnicima na osnovu sprovedenog konkursa, a na predlog konkursne komisije.

Konkursnu komisiju sačinjavaju tri člana, od kojih po jednog imenuju direktor zavoda, sindikalna podružnica i savet radnog kolektiva zavoda.

Pismeni ugovor o radnom odnosu u ime zavoda zaključuje i potpisuje direktor zavoda, na osnovu zaključka saveta radnog kolektiva zavoda.

Član 55.

Savet radnog kolektiva zavoda donosi zaključak o određivanju zastupnika i poverenika zavoda, i određuje njihov delokrug u skladu sa statutom zavoda.

Ugovor sa zastupnicima i poverenicima zaključuje direktor zavoda.

Član 56.

Ako zavod ima dve ili više poslovnih jedinica, pravilnik o raspodeli ličnog dohotka radnika i službenika donosi savet radnog kolektiva poslovne jedinice, koji u poslovnoj jedinici vrši i druge poslove iz čl. 52. do 55. ovog zakona.

Savet radnog kolektiva zavoda može davati uputstva i smernice savetima radnih kolektiva poslovnih jedinica za rešavanje pitanja iz stava 1. ovog člana.

Član 57.

Savet radnog kolektiva zavoda razmatra predlog finansijskog plana, završnog računa i godišnjeg izveštaja o poslovanju, predlog pravila osiguranja, predlog tarife premija i tehničkih osnova osiguranja, i daje mišljenje skupštini o tim predlozima.

d) Komisije i odbori osiguranika

Član 58.

Radi proučavanja pojedinih pitanja skupština može obrazovati stručne komisije.

Skupština zavoda može pri filijalama, ekspoziturama i zastupništvima obrazovati odbore osiguranika, kao savetodavne organe.

Odbori osiguranika proučavaju i razmatraju pojedina pitanja iz delokruga poslovanja poslovne jedinice zavoda i daju mišljenja i predloge skupštini zavoda i savetu radnog kolektiva poslovne jedinice zavoda, naročito u pogledu unapređivanja službe osiguranja u poslovnoj jedinici.

B. Zajednice osiguranja

1. Osnivanje i predmet poslovanja

Član 59.

Zajednicu osiguranja može osnovati republičko izvršno veće.

Statut zajednice osiguranja donosi skupština zajednice osiguranja, a potvrđuje ga republička narodna skupština.

Član 60.

Zajednica osiguranja vrši izravnanje rizika i naknađuje štete nastale na osiguranoj imovini i iznose po osnovu osiguranja lica, na način propisan ovim zakonom.

Zajednica osiguranja uvodi dobrovoljna osiguranja u skladu sa ovim zakonom, donosi za ta osiguranja pravila osiguranja, tarifu premija i tehničke osnove, stara se o unapređivanju osiguranja svojih članova, i vrši druge poslove koji su joj stavljeni u delokrug zakonom i zaključcima skupštine zajednice osiguranja i Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Član 61.

Zajednica osiguranja vrši kontrolu primene pravila osiguranja i tarife premija od strane zavoda, za one vrste osiguranja za koje ona vrši izravnanje rizika.

2. Organi upravljanja

Član 62.

Organi upravljanja zajednice osiguranja jesu: skupština, upravni odbor i direktor.

Pojedine poslove upravljanja zajednicom osiguranja, određene ovim zakonom, vrši savet radnog kolektiva zajednice.

a) Skupština

Član 63.

Skupština je najviši organ upravljanja zajednice osiguranja.

Skupštinu sačinjavaju izabrani predstavnici skupština zavoda i članovi koje imenuje republičko izvršno veće.

Republičko izvršno veće imenuje najviše do jedne petine članova skupštine iz reda lica koja mogu doprinositi radu zajednice osiguranja.

Direktor zajednice osiguranja i predsednik saveta radnog kolektiva zajednice su članovi skupštine po svom položaju.

Statut zajednice osiguranja određuje ukupan broj članova skupštine, broj članova skupštine koje imenuje izvršno veće, broj članova skupštine koje biraju skupštine zavoda, kao i način njihovog izbora.

U skupštini svaki zavod mora imati najmanje jednog predstavnika.

Član 64.

Predsednika i potpredsednika skupštine bira skupština iz svoje sredine.

Za predsednika i potpredsednika skupštine ne mogu biti izabrani direktor zajednice osuguranja i predsednik saveta radnog kolektiva te zajednice.

Predsednik saziva sednice skupštine i rukovodi njihovim radom.

Član 65.

Mandat članova skupštine traje dve godine.

Organ koji je izabrao ili imenovao članove skupštine može ih opozvati odnosno smeniti i pre isteka vremena na koje su izabrani odnosno imenovani.

Mesta predsednika, potpredsednika i ostalih članova skupštine upražnjena u toku trajanja mandata popunjavaju se na način određen u čl. 63. i 64. ovog zakona.

Član 66.

Skupština vrši naročito sledeće poslove:

1) donosi statut zajednice osiguranja uz potvrdu republičke narodne skupštine;

2) donosi poslovnik o svom radu;

3) donosi godišnji finansijski plan zajednice osiguranja;

4) donosi godišnji završni račun i godišnji izveštaj o poslovanju zajednice osiguranja;

5) donosi zaključak o uvođenju novih vrsta osiguranja, kao i pravila osiguranja, tarifu premija i tehničke osnove za te vrste osiguranja, u saglasnosti sa republičkim izvršnim većem;

6) daje opšte smernice za rad i poslovanje zajednice osiguranja;

7) određuje visinu režijskog dodatka članova zajednice osiguranja za pokriće troškova poslovanja zajednice;

8) odlučuje o zahtevima zavoda za izravnanje rizika;

9) donosi zaključak o sticanju, prenosu i otuđenju nepokretne imovine zajednice osiguranja;

10) donosi zaključak o zaduživanju zajednice osiguranja i otpisu njenih nenaplativih potraživanja;

11) odlučuje o načinu plasiranja sredstava rezervi zajednice osiguranja, u skladu sa važećim propisima;

12) odlučuje o osnivanju stručnih škola i kursova za stručno osposobljavanje službenika i radnika udruženih zavoda i zajednice osiguranja;

13) bira određeni broj predstavnika za skupštinu Jugoslovenske zajednice osiguranja;

14) bira predsednika i potpredsednika skupštine i upravni odbor zajednice osiguranja;

15) rešava i o drugim važnijim pitanjima zajednice osiguranja.

Član 67.

Skupština donosi zaključke na sednicama.

Sednice se održavaju po potrebi, a najmanje jedanput godišnje.

Sednica se može održati ako je prisutno više od polovine svih članova skupštine.

Zaključci skupštine donose se većinom glasova prisutnih članova.

Član 68.

Ako direktor zajednice osiguranja smatra da zaključak skupštine nije u skladu sa zakonom ili drugim propisima, upozoriće na to skupštinu.

Ako skupština i posle upozorenja ostane pri svom zaključku direktor zajednice osiguranja tražiće da republički državni sekretarijat za poslove finansija reši pitanje koje je predmet odluke.

U slučaju iz stava 2. ovog člana direktor zajednice osiguranja obustaviće izvršenje zaključka skupštine do donošenja rešenja državnog sekretarijata za poslove finansija.

Ako državni sekretarijat za poslove finansija ne donese rešenje u roku od 30 dana od dana kad je direktor tražio donošenje rešenja, zaključak skupštine zajednice osiguranja ostaje u važnosti.

b) Upravni odbor

Član 69.

Skupština zajednice osiguranja bira iz svoje sredine upravni odbor.

Direktor zajednice osiguranja i predsednik saveta radnog kolektiva su članovi upravnog odbora po svom položaju.

Broj članova upravnog odbora, način njihovog izbora, delokrug upravnog odbora i način njegovog rada određuje statut zajednice osiguranja.

Član 70.

Upravni odbor stara se o izvršavanju zaključaka skupštine zajednice osiguranja i vrši druge poslove za koje je ovlašćen statutom zajednice osiguranja i zaključcima skupštine zajednice.

Upravni odbor postavlja i razrešava rukovodeće službenike zajednice osiguranja.

v) Direktor

Član 71.

Direktora zajednice osiguranja postavlja i razrešava republičko izvršno veće.

Član 72.

Direktor rukovodi radom i poslovanjem zajednice osiguranja na osnovu i u okviru zakona i drugih propisa, statuta zajednice osiguranja i zaključaka skupštine, upravnog odbora i saveta radnog kolektiva zajednice.

Direktor sastavlja i podnosi upravnom odboru predlog godišnjeg finansijskog plana i druge predloge o pitanjima o kojima rešava skupština ili upravni odbor zajednice osiguranja.

Direktor zastupa zajednicu osiguranja u njenim imovinskopravnim i drugim odnosima.

Direktor može ovlastiti službenika zajednice osiguranja ili drugo lice da ga zameni u određenim poslovima zastupanja zajednice.

g) Savet radnog kolektiva

Član 73.

Savet radnog kolektiva zajednice osiguranja biraju službenici i radnici zajednice na svojoj skupštini.

Broj članova saveta radnog kolektiva zejednice osiguranja, način njihovog izbora, trajanje njihovog mandata, način njihovog opozivanja, kao i način rada saveta, određuju se statutom zajednice osiguranja.

Član 74.

Prava i dužnosti koji su ovim zakonom (čl. 49. do 54. i 57) dati savetu radnog kolektiva zavoda u pogledu raspodele čistog prihoda, vršenja nadzora nad primenom propisa o zdravstvenoj zaštiti službenika i radnika, održavanja radne discipline, zasnivanja i raskidanja radnih odnosa i davanja mišljenja po pitanjima o kojima odlučuje skupština zavoda, ima savet radnog kolektiva zajednice osiguranja u odnosu na takve njene poslove.

V. Jugoslovenska zajednica osiguranja

1. Osnivanje i zadaci

Član 75.

Osniva se Jugoslovenska zajednica osiguranja, sa sedištem u Beogradu.

Statut Jugoslovenske zajednice osiguranja donosi skupština zajednice, a potvrđuje ga Savezna narodna skupština.

Član 76.

Jugoslovenska zajednica osiguranja:

1) vrši izravnanje rizika zavodima odnosno zajednicama osiguranja;

2) sprovodi reosiguranja u inostranstvu i vrši druge poslove u vezi sa tim reosiguranjem;

3) reosigurava inostrane osiguravače;

4) uvodi dobrovoljna osiguranja koja će se sprovoditi na celoj teritoriji Jugoslavije;

5) vrši za račun zavoda druge poslove u vezi sa sprovođenjem osiguranja koje joj zavod poveri;

6) donosi, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem, jedinstvene tarife premija, jedinstvene tehničke osnove i

jedinstvena pravila osiguranja za osiguranja određena saveznim zakonom i uvedena zaključkom skupštine Jugoslovenske zajednice osiguranja;

7) prikuplja, objedinjava i analizira statističke podatke iz oblasti osiguranja;

8) predlaže Saveznom izvršnom veću preduzimanje mera i donošenje propisa u vezi sa unapređivanjem poslovanja zavoda, zajednica osiguranja i Jugoslovenske zajednice osiguranja;

9) prati razvoj osiguranja u inostranstvu i učestvuje u radu međunarodnih osiguravajućih organizacija;

10) vrši i druge poslove koji su saveznim propisima stavljeni u njen delokrug.

2. Organi upravljanja

Član 77.

Organi upravljanja Jugoslovenske zajednice osiguranja jesu: skupština, upravni odbor i generalni direktor.

Pojedine poslove upravljanja Jugoslovenskom zajednicom osiguranja, određene ovim zakonom, vrši savet radnog kolektiva Jugoslovenske zajednice osiguranja.

a) Skupština

Član 78.

Skupština je najviši organ upravljanja Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Skupštinu sačinjavaju predstavnici koje biraju skupštine zajednica osiguranja odnosno skupštine zavoda koji se neposredno udružuju u Jugoslovensku zajednicu osiguranja i članovi koje imenuje Savezno izvršno veće.

Savezno izvršno veće imenuje najviše do jedne petine članova skupštine iz reda lica koja mogu doprinositi radu Zajednice.

Generalni direktor Jugoslovenske zajednice osiguranja i predsednik saveta radnog kolektiva Jugoslovenske zajednice osiguranja su članovi skupštine po svom položaju.

Statut Jugoslovenske zajednice osiguranja određuje ukupan broj članova skupštine, broj članova skupštine koje imenuje Savezno izvršno veće, broj članova skupštine koje biraju skupštine zajednica osiguranja odnosno

broj članova koje biraju skupštine zavoda koji se neposredno udružuju u Jugoslovensku zajednicu osiguranja, kao i način njihovog izbora.

U skupštini svaka zajednica osiguranja i svaki zavod koji se neposredno udružuje u Jugoslovensku zajednicu osiguranja mora imati najmanje jednog predstavnika.

Član 79.

Predsednika i potpredsednika skupštine bira skupština iz svoje sredine.

Za predsednika i potpredsednika skupštine ne može biti izabran generalni direktor Jugoslovenske zajednice osiguranja niti predsednik saveta radnog kolektiva te zajednice.

Predsednik saziva sednice skupštine i rukovodi njihovim radom.

Član 80.

Mandat članova skupštine traje dve godine.

Organ koji je izabrao ili imenovao članove skupštine može ih opozvati odnosno smeniti i pre isteka vremena na koje su izabrani odnosno imenovani.

Mesta predsednika, potpredsednika i ostalih članova skupštine upražnjena za vreme trajanja mandata popunjavaju se na način predviđen u čl. 78. i 79. ovog zakona.

Član 81.

Skupština vrši naročito sledeće poslove:

1) donosi statut Jugoslovenske zajednice osiguranja, uz potvrdu Savezne narodne skupštine;

2) donosi poslovnik o svom radu;

3) donosi godišnji finansijski plan Jugoslovenske zajednice osiguranja;

4) donosi godišnji završni račun i godišnji izveštaj o poslovanju Jugoslovenske zajednice osiguranja;

5) daje opšte smernice za razvoj osiguranja u Jugoslaviji;

6) daje opšte smernice za rad i poslovanje Jugoslovenske zajednice osiguranja;

7) donosi, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem, zaključak o uvođenju nove vrste osiguranja na celoj teritoriji Jugoslavije;

8) donosi, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem, pravila osiguranja, tarife premija i tehničke osnove za sve vrste osiguranja određene saveznim zakonom ili uveden njenim zaključkom;

9) donosi, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem, tarifu premija za izravnanje rizika zavoda i zajednica osiguranja;

10) donosi, u saglasnosti sa saveznim Državnim sekretarijatom za unutrašnje poslove i saveznim Državnim sekretarijatom za poslove finansija, pravilnik o preventivnim i represivnim merama, koji je obavezan za sve zavode;

11) daje smernice po pitanjima reosiguranja u inostranstvu i drugim poslovnim odnosima sa inostranstvom, u saglasnosti sa saveznim Državnim sekretarijatom za poslove finansija;

12) donosi zaključke o zahtevima zajednica osiguranja odnosno zavoda koji se neposredno udružuju u Jugoslovensku zajednicu osiguranja za izravnanje rizika;

13) odlučuje o sticanju, prenosu i otuđenju nepokretne imovine Jugoslovenske zajednice osiguranja:

14) rešava o zaduživanju Jugoslovenske zajednice osiguranja i o otpisu njenih nenaplativih potraživanja;

15) odlučuje o načinu plasiranja sredstava rezervi Jugoslovenske zajednice osiguranja, u skladu sa važećim propisima;

16) određuje visinu režijskog dodatka zajedinica osiguranja odnosno zavoda koji se neposredno udružuju u Jugoslovensku zajednicu osiguranja za pokriće troškova poslovanja Jugoslovenske zajednice osiguranja;

17) bira predsednika i potpredsednika skupštine i upravni odbor Jugoslovenske zajednice osiguranja;

18) donosi stručna uputstva od opšteg značaja za osiguranje i uputstva o jedinstvenom vođenju statističke i knjigovodstvene evidencije;

19) odlučuje o drugim važnijim pitanjima u vezi sa Jugoslovenskom zajednicom osiguranja.

Član 82.

Skupština donosi zaključke na sednicama.

Sednice se održavaju po potrebi, a najmanje jedanput godišnje.

Sednica se može održati ako je prisutno više od polovine svih članova skupštine.

Zaključci skupštine donose se većinom glasova prisutnih članova.

Član 83.

Ako generalni direktor Jugoslovenske zajednice osiguranja smatra da je zaključak skupštine u suprotnosti sa ovim zakonom, drugim saveznim propisima i statutom Jugoslovenske zajednice osiguranja, upozoriće na to skupštinu.

Ako skupština i posle upozorenja ostane pri svom zaključku, generalni direktor Jugoslovenske zajednice osiguranja tražiće da savezni Državni sekretarijat za poslove finansija reši pitanje koje je predmet zaključka.

U slučaju iz stava 2. ovog člana generalni direktor Jugoslovenske zajednice osiguranja obustaviće izvršenje zaključka skupštine do donošenja rešenja saveznog Državnog sekretarijata za poslove finansija.

Ako savezni Državni sekretarijat za poslove finansija ne donese rešenje u roku od 30 dana od dana kad je generalni direktor tražio donošenje rešenja, zaključak skupštine ostaje u važnosti.

b) Upravni odbor

Član 84.

Skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja bira iz svoje sredine upravni odbor.

Generalni direktor i predsednik saveta radnog kolektiva su članovi upravnog odbora po svom položaju.

Broj članova upravnog odbora, način njihovog izbora, delokrug upravnog odobra i način njegovog rada određuje statut Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Član 85.

Upravni odbor stara se o izvršavanju zaključaka skupštine Jugoslovenske zajednice osiguranja i vrši druge poslove za koje je ovlašćen statutom Jugoslovenske zajednice osiguranja i zaključcima skupštine Jugoslovenske zajednice.

Upravni odbor postavlja i razrešava rukovodeće službenike Jugoslovenske zajednice osiguranja.

v) Generalni direktor

Član 86.

Generalnog direktora Jugoslovenske zajednice osiguranja postavlja i razrešava Savezno izvršno veće.

Član 87.

Generalni direktor Jugoslovenske zajednice osiguranja rukovodi radom i poslovanjem zajednice na osnovu i u okviru zakona i drugih propisa, statuta i zaključaka skupštine, upravnog odbora i saveta radnog kolektiva Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Generalni direktor sastavlja i podnosi upravnom odboru predlog godišnjeg finansijskog plana, sastavlja godišnji završni račun i izveštaj o poslovanju, kao i druge predloge o pitanjima o kojima rešava skupština ili upravni odbor Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Generalni direktor zastupa Jugoslovensku zajednicu osiguranja u njenim imovinskopravnim i drugim odnosima.

Generalni direktor može ovlastiti službenika Jugoslovenske zajednice osiguranja ili drugo lice da ga zameni u određenim poslovima zastupanja.

g) Savet radnog kolektiva

Član 88.

Savet radnog kolektiva Jugoslovenske zajednice osiguranja biraju službenici i radnici Jugoslovenske zajednice osiguranja na svojoj skupštini.

Broj članova saveta radnog kolektiva, način njihovog izbora, trajanje njihovog mandata, način njihovog opozivanja i način rada saveta određuje statut Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Član 89.

Prava i dužnosti koji su ovim zakonom (čl. 49. do 54. i 57) dati savetu radnog kolektiva zavoda u pogledu raspodele čistog prihoda, vršenja nadzora nad primenom propisa o zdravstvenoj zaštiti službenika i radnika, održavanja discipline, zasnivanja i raskidanja radnih odnosa i davanja mišljenja po pitanjima o kojima odlučuje skupština zavoda, ima i savet radnog kolektiva Jugoslovenske zajednice osiguranja u odnosu na takve njene poslove.

III. FINANSIRANJE

1. Finansiranje zavoda

Član 90.

Sredstva potrebna za podmirivanje obaveza po osnovu osiguranja, za sprovođenje preventivnih i represivnih mera i za podmirivanje troškova osiguranja obrazuju se iz premija koje plaćaju osiguranici.

Visina premije utvrđuje se tarifom premija za svaku vrstu osiguranja i sastoji se od funkcionalne premije i režijskog dodatka.

Visina funkcionalne premije utvrđuje se tako da ona bude dovoljna za isplatu naknade odnosno ugovorenog iznosa ako nastupi događaj od koga je osiguranje izvršeno (tehnička premija) i za obrazovanje sredstava za sprovođenje mera za sprečavanje takvih događaja (preventivne mere) i mera za suzbijanje posledica takvih događaja (represivne mere).

Visina režijskog dodatka utvrđuje se tako da bude dovoljan za pokriće troškova poslovanja zavoda, zajednica osiguranja i Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Tarifa premija sadrži jedinstvene stavove funkcionalne premije i maksimalne stavove režijskog dodatka.

Tarifom premija može se odrediti da se visina premija utvrđena tarifnim stavom poveća odnosno snizi osiguranicima kod kojih je ukupan iznos šteta prema ukupnom iznosu funkcionalne premije viši odnosno niži od jugoslovenskog proseka, ako je taj odnos rezultat sprovođenja odnosno nesprovođenja odgovarajućih preventivnih ili represivnih mera.

a) Funkcionalna premija

Član 91.

Iz sredstava funkcionalne premije obrazuje se rezerva tekuće tehničke premije i fond preventivnih i represivnih mera.

Tarifom se određuje koji se deo funkcionalne premije raspoređuje na rezervu tekuće tehničke premije, a koji na fond preventivnih i represivnih mera.

Član 92.

U rezervu tekuće tehničke premije unose se i sredstva primljena po osnovu reosiguranja u inostranstvu.

Iz sredstava rezerve tekuće tehničke premije podmiruju se obaveze po osnovu osiguranja, premija za izravnanje rizika i premija za reosiguranje u inostranstvu.

Visina premije za izravnanje rizika određuje se tarifom.

Iz tehničke premije za osiguranje života obrazuje se matematička rezerva.

Način obrazovanja matematičke rezerve određuje skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem.

Član 93.

Krajem svake poslovne godine izdvaja se iz sredstava rezerve tekuće tehničke premije za svaku vrstu osiguranja posebno iznos rezerve tekuće tehničke premije koji otpada na vreme trajanja osiguranja u sledećoj poslovnoj godini (prenosna premija), kao i iznos za naknadu već nastalih ali neisplaćenih obaveza po osnovu osiguranja u tekućoj poslovnoj godini (rezerva šteta).

Način obračunavanja i visinu prenosne premije i rezerve šteta iz stava 1. ovog člana određuje skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem.

Član 94.

Plaćanje doprinosa društvenoj zajednici iz sredstava rezerve tekuće tehničke premije može se odrediti saveznim zakonom.

Neutrošena sredstva rezerve tekuće tehničke premije raspoređuju se u rezerve sigurnosti i u fond preventivnih i represivnih mera.

Način obračunavanja i visinu sredstava koja se izdvajaju u rezerve sigurnosti i u fond preventivnih i represivnih mera određuje skupština Jugoslovenske zajedice osiguranja, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem.

Skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja može, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem, odrediti da se deo neutrošenih sredstava rezervi tekuće tehničke premije unosi u prihode zavoda, ako je ukupan iznos šteta prema ukupnom iznosu funkcionalne premije zavoda niži od Jugoslovenskog proseka, i ako je taj odnos rezultat uspešnog poslovanja zavoda.

Član 95.

Rezerva sigurnosti obračunava se i vodi odvojeno za svaku vrstu osiguranja.

Sredstva rezerve sigurnosti služe za podmirivanje obaveza po osnovu osiguranja, ako sredstva rezerve tekuće tehničke premije nisu dovoljna za tu svrhu.

Član 96.

Sredstva fonda preventivnih i represivnih mera obrazuju se iz dela funkcionalne premije (član 91) i iz iznosa koji se uplaćuje iz neutrošenih sredstava rezerve tekuće tehničke premije (član 94. stav 2).

Sredstva ovog fonda služe za finansiranje preventivnih i represivnih mera i mogu se koristiti na način i pod uslovima koje propisuje pravilnikom skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja (član 81. tačka 10).

Član 97.

Sredstva rezerve sigurnosti i matematičke rezerve mogu se koristiti na način određen posebnim propisima.

Savezno izvršno veće može, na predlog Jugoslovenske zajednice osiguranja, propisati da zavodi mogu određeni deo sredstava iz stava 1. ovog člana koristiti za davanje kredita neposredno drugim društvenim pravnim licima, i odrediti namenu tih kredita.

b) Utvrđivanje ukupnog prihoda i dohotka i raspodela čistog prihoda

Član 98.

U ukupan prihod zavoda ulaze režijski dodatak i drugi prihodi koji se ne unose u rezerve osiguranja, kao i deo neutrošenih sredstava rezerve tekuće tehničke premije koja se po članu 94. stav 4. ovog zakona unosi u prihode zavoda.

Iz ukupnog prihoda zavoda podmiruju se troškovi poslovanja zavoda po propisima koji važe za privredne organizacije, ako ovim ili drugim saveznim zakonom nije drukčije određeno.

U troškove poslovanja zavoda ulaze režijski dodatak za troškove poslovanja zajednica osiguranja i Jugoslovenske zajednice osiguranja, porez na promet i vatrogasni doprinos prema posebnom saveznom propisu.

Član 99.

Ukupan prihod zavoda, po odbitku troškova poslovanja, predstavlja dohodak zavoda.

Na dohodak zavoda obračunava se doprinos iz dohotka privredne organizacije.

Iznos dohotka zavoda, po odbitku doprinosa iz stava 2. ovog člana, predstavlja čist prihod zavoda.

Član 100.

U zavodima se, pored fondova preventivnih i represivnih mera (član 91. stav 1), obrazuju i fondovi koje moraju imati privredne organizacije.

Fond preventivnih i represivnih mera i rezevni fond zavoda jedinstveni su za ceo zavod.

Poslovni fond i fond zajedničke potrošnje obrazuju se kod svake poslovne jedinice zavoda, ako statut zavoda nije drukčije odredio.

Član 101.

Iz čistog prihoda zavoda izdvaja se za rezervni fond zavoda iznos u procentu od ukupnog iznosa torškova poslovanja i isplaćenih ličnih dohodaka zavoda po završnom računu u prethodnoj godini.

Procenat iz stava 1. ovog člana određuje Savezno izvršno veće.

Izdvajanje za rezervni fond po stavu 1. ovog člana, prestaje kad sredstva rezervnog fonda zavoda dostignu 2% od ukupnog iznosa troškova poslovanja i isplaćenih ličnih dohodaka po završnom računu za prethodnu godinu.

Član 102.

Savet radnog kolektiva zavoda raspodeljuje, u smislu pravilnika o raspodeli čistog prihoda, čist prihod zavoda, po izdvajanju procenta za rezervni fond, na iznos namenjen za lične dohotke službenika i radnika i na iznose namenjene za poslovni fond i fond zajedničke potrošnje.

Ako zavod ima dve ili više poslovnih jedinica, savet radnog kolektiva zavoda raspodeljuje čist prihod, po izdvajanju procenta za rezervni fond, u smislu odredaba pravilnika o raspodeli čistog prihoda, ili u celini na pojedine poslovne jedinice, ili delom na poslovne jedinice a delom na jedinstvene fondove zavoda, vodeći računa o postignutim rezultatima svake poslovne jedinice.

Iznos koji na osnovu raspodele čistog prihoda po stavu 2. ovog člana otpada na pojedine poslovne jedinice, raspoređuje savet radnog kolektiva poslovne jedinice zavoda.

Pravilnik o raspodeli čistog prihoda zavoda određuje osnove i merila za utvrđivanje rezultata poslovanja poslovne jedinice zavoda, na osnovu koga savet radnog kolektiva zavoda raspodeljuje iznos iz stava 2. ovog člana na pojedine poslovne jedinice.

Član 108.

Lične dohotke službenika i radnika zavoda određuje pravilnik o raspodeli ličnih dohodaka službenika i radnika zavoda.

2. Finansiranje zajednice osiguranja

a) Premija za izravnanje rizika i režijski dodatak

Član 104.

Sredstva za podmirivanje obaveza zajednice osiguranja po osnovu izravnanja rizika obrazuju se iz premija za izravnanje rizika, a sredstva za pokriće troškova poslovanja zajednice osiguranja obrazuju se iz režijskog dodatka koji plaćaju zavodi.

Visina premije za izravnanje rizika iz stava 1. ovog člana određuje se tarifom koju donosi skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem.

Tarifom iz stava 2. ovog člana može se odrediti da se visina premije za izravnanje rizika, utvrđena tarifnim stavom, poveća odnosno smanji zavodima kod kojih je ukupan iznos šteta prema ukupnom iznosu funkcionalne premije viši odnosno niži od jugoslovenskog proseka, ako je takav odnos rezultat pravilnog odnosno nepravilnog poslovanja zavoda.

Član 105.

Iz naplaćenih premija za izravnanje rizika u toku godine obrazuju se, za svaku vrstu osiguranja odvojeno, rezerva tekuće tehničke premije za izravnanje rizika, kao i sredstva za plaćanje premija za izravnanje rizika Jugoslovenskoj zajednici osiguranja.

Sredstva rezerve tekuće tehničke premije za izravnanje rizika služe za podmirivanje obaveza zajednice osiguranja po osnovu izravnanja rizika.

Neutrošena sredstva rezerve tekuće tehničke premije za izravnanje rizika utvrđena po završnom računu zajednice osiguranja, unose se u rezervu sigurnosti za izravnanje rizika.

Skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja može, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem, odrediti da se deo neutrošenih sredstava rezerve tekuće tehničke premije za izravnanje rizika unosi u prihode zajednice osiguranja, ako je ukupan iznos šteta prema ukupnom iznosu funkcionalne premije na području zajednice osiguranja niži od jugoslovenskog proseka i ako je takav odnos rezultat uspešnog poslovanja zajednice osiguranja.

Sredstva rezerve sigurnosti za izravnanje rizika vode se odvojeno za svaku vrstu osiguranja.

Na sredstva rezerve sigurnosti za izravnanje rizika shodno se primenjuju odredbe člana 97. ovog zakona.

b) Utvrđivanje ukupnog prihoda i dohotka i raspodela čistog prihoda

Član 106.

U ukupan prihod zajednice osiguranja ulaze režiski dodatak koji plaćaju zavodi, provizije i naknade troškova za izvršene usluge zavodima i drugim zajednicama osiguranja i drugi prihodi koji se ne unose u rezerve osiguranja, kao i deo neutrošenih sredstava tekuće tehničke premije za izravnanje rizika koji se po članu 105. stav 4. unosi u prihode zajednice osiguranja.

Član 107.

Za utvrđivanje ukupnog prihoda, dohotka i čistog prihoda zajednice osiguranja i za raspodelu čistog prihoda shodno se primenjuju odredbe čl. 98. do 103. ovog zakona.

3. Finansiranje Jugoslovenske zajednice osiguranja

a) Premija za izravnanje rizika i režijski dodatak

Član 108.

Sredstva potrebna za podmirivanje obaveza Jugoslovenske zajednice osiguranja po osnovu izravnanja rizika

obrazuju se iz premija za izravnanje rizika, a sredstva za pokriće njenih troškova poslovanja obrazuju se iz režijskog dodatka, koji plaćaju zajednice osiguranja odnosno zavodi.

Visina premije za izravnanje rizika određuje se tarifom, koju donosi skupština Jugosovenske zajednice osiguanja, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem.

Član 109.

Iz naplaćenih premija za izravnanje rizika u toku godine obrazuju se za svaku vrstu osiguranja rezerve tekuće tehničke premije za izravnanje rizika, koje služe za isplatu obaveza Jugoslovenske zajednice osiguranja zajednicama osiguranja odnosno zavodima po osnovu izravnanja rizika.

Neutrošena sredstva rezerve tekuće tehničke premije iz stava 1. ovog člana, utvrđena po završnom računu, unose se u rezerve sigurnosti za izravnanje rizika.

Sredstva rezerve sigurnosti za izravnanje rizika vode se za svaku vrstu osiguranja odvojeno.

Skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja može, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem, odrediti da se deo neutrošenih sredstava rezerve tekuće tehničke premije za izravnanje rizika unosi u prihode Jugoslovenske zajednice osiguranja, ako je ukupan iznos šteta niži od ukupnog iznosa funkcionalne premije na teritoriji Jugoslavije i ako je takav odnos rezultat uspešnog poslovanja Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Na sredstva rezerve sigurnosti za izravnanje rizika shodno se primenjuju odredbe člana 97. ovog zakona.

b) Premija za reosiguranje u inostranstvu

Član 110.

Sredstva potrebna za izravnanje rizika putem reosiguranja u inostranstvu (pasivno reosiguranje) obrazuju se kod Jugoslovenske zajednice osiguranja iz premija za reosiguranja u inostranstvu, koje plaćaju zavodi.

Visina premije za reosiguranje u inostranstvu i ostali uslovi za izravnanje rizika reosiguranjem u inostranstvu utvrđuju se ugovorom između zavoda i Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Član 111.

Iz naplaćenih premija za reosiguranje u inostranstvu obrazuje se za svaku vrstu osiguranja rezerva tekuće tehničke premije, koja služi sa plaćanje premija za ustupljene udele inostranim reosiguravačima i za isplatu obaveza zavodima po osnovu reosiguranja.

U rezervu tekuće tehničke premije unose se i sredstva primljena po osnovu reosiguranja, osim provizija.

Provizije koje Jugoslovenska zajednica osiguranja naplaćuje od inostranih reosiguravača, koristiće se na način i u svrhe koje odredi skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem.

Krajem svake poslovne godine izdvaja se iz sredstava rezerve tekuće tehničke premije za reosiguranje u inostranstvu, za svaku vrstu osiguranja posebno, iznos premije koji otpada na vreme trajanja osiguranja u sledećoj poslovnoj godini (prenosna premija za reosiguranje), kao i iznos za naknadu već nastalih ali neisplaćenih obaveza iz osnova reosiguranja u tekućoj poslovnoj godini (rezerva šteta za reosiguranja).

v) Premija za reosiguranje inostranih osiguravača

Član 112.

Sredstva za izvršavanje obaveza iz osnova reosiguranja inostranih osiguravača (aktivno reosiguranje) obrazuju se iz premija za reosiguranje inostranih osiguravača koje plaćaju inostrani osiguravači.

Visina premija iz stava 1. ovog člana utvrđuje se ugovorom.

Član 113.

Iz premija za reosiguranje inostranih osiguravača, po odbitku sredstava za podmirivanje troškova sprovođenja ove vrste osiguranja, obrazuje se u toku godine, za svaku vrstu osiguranja posebno, rezerva tekuće tehničke premije za reosiguranje inostranih osiguravača.

Sredstva rezerve tekuće tehničke premije za reosiguranje inostranih osiguravača služe za podmirivanje obaveza po ugovorima o reosiguranju inostranih osiguravača i za plaćanje premije za reosiguranje inostranih osiguravača (poslovi retrocesije).

Visinu sredstava za podmirivanje troškova sprovođenja ove vrste osiguranja utvrđuje skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem.

U rezervu tekuće tehničke premije unose se i sredstva ostvarena po ugovoru o reosiguranju inostranih osiguravača.

Član 114.

Krajem svake godine izdvaja se iz sredstava rezerve tekuće tehničke premije za reosiguranje inostranih osiguravača, za svaku vrstu osiguranja posebno, iznos premije koji otpada na vreme trajanja osiguranja u sledećoj poslovnoj godini (prenosna premija za reosiguranje inostranih osiguravača) i iznos za naknadu već nastalih ali neisplaćenih obaveza po ugovorima o reosiguranju inostranih osiguravača (rezerva šteta za reosiguranje inostranih osiguravača).

Neutrošena sredstva rezerve tekuće tehničke premije za reosiguranja inostranih osiguravača, utvrđena po završnom računu, unose se u rezerve sigurnosti reosiguranja inostranih osiguravača.

Sredstva rezerve sigurnosti za reosiguranje inostranih osiguravača vode se za svaku vrstu osiguranja odvojeno.

Na sredstva rezerve sigurnosti za reosiguranje inostranih osiguravača shodno se primenjuju odredbe člana 97. ovog zakona.

g) Utvrđivanje ukupnog prihoda i dohotka i raspodela čistog prihoda

Član 115.

U ukupni prihod Jugoslovenske zajednice osiguranja ulaze režijski dodatak koji plaćaju zajednice osiguranja odnosno zavodi, provizije i naknade troškova koje Jugoslovenska zajednica osiguranja naplaćuje za izvršene usluge zavodima, zajednicama osiguranja i inostranim osiguravačima i drugi prihodi koji se ne unose u rezerve osiguranja, kao i deo neutrošenih sredstava rezerve tekuće tehničke premije za izravnanje rizika koji se po članu 109. stav 4. ovog zakona unosi u prihode Jugoslovenske zajednice osiguranja.

U ukupni prihod ulaze i sredstva za podmirivanje troškova sprovođenja reosiguranja inostranih osiguravača, izdvojena iz premije koju plaćaju inostrani osiguravači (član 113. stav 1).

Član 116.

Na utvrđivanje ukupnog prihoda, dohotka i čistog prihoda i na raspodelu čistog prihoda Jugoslovenske zajednice osiguranja shodno se primenjuju odredbe čl. 98. do 103. ovog zakona.

4. Izravnanje rizika

Član 117.

Reosiguranje zavoda i zajednice osiguranja može se sprovoditi ili kumulativno za sve vrste osiguranja ili pojedinačno po vrstama osiguranja.

Koji će se od ova dva načina reosiguranja sprovoditi, određuje skupština zajednice osiguranja odnosno skupština zavoda koji se neposredno udružuje u Jugoslovensku zajednicu osiguranja.

Zavodi udruženi u istoj zajednici osiguranja reosiguravaju se na isti način.

Zajednica osiguranja reosigurava se kod Jugoslovenske zajednice osiguranja na način koji je skupština zajednice osiguranja odredila za reosiguranje zavoda koji su udruženi u toj zajednici.

Član 118.

Ako su zavodi odnosno zajednice osiguranja izabrali kumulativan način reosiguranja, izravnanje rizika vrši se na taj način što zajednica osiguranja odnosno Jugoslovenska zajednica osiguranja isplaćuje na kraju poslovne godine zavodu razliku između ukupnog iznosa izmirenih obaveza po svim vrstama osiguranja u kojima se vrši reosiguranje i zbira rezerve tekuće tehničke premije i rezerve sigurnosti svih vrsta osiguranja u kojima se vrši reosiguranje, umanjenog za iznos premija za izravnanje rizika koje zavod plaća zajednici osiguranja odnosno Jugoslovenskoj zajednici osiguranja.

Prilikom utvrđivanja razlike iz stava 1. ovog člana, zavodu se mora ostaviti najmanje 10% od ukupnog iznosa rezerve tekuće tehničke premije u svim vrstama osiguranja za koje se vrši obračunavanje.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana shodno se primenjuju i na odnose reosiguranja između Jugoslovenske zajednice osiguranja i zajednice osiguranja.

Član 119.

Ako se zavodi odnosno zajednice osiguranja reosiguravaju pojedinačno po vrstama osiguranja, izravnanje rizika vrši se na taj način što zajednica osiguranja isplaćuje na kraju poslovne godine zavodu razliku između ukupnog iznosa štete i ukupnog iznosa rezerve tekuće tehničke premije i rezerve sigurnosti, umanjenog za iznos premije za izravnanje rizika koji zavod plaća zajednici osiguranja odnosno Jugoslovenskoj zajednici osiguranja u toj vrsti osiguranja.

Obračunavanje i isplata vrše se za svaku vrstu osiguranja posebno.

Član 120.

Jugoslovenska zajednica osiguranja isplatiće na kraju poslovne godine zajednici osiguranja razliku između ukupnog iznosa obaveza ove zajednice prema zavodima po osnovu izravnanja rizika i ukupnog iznosa rezerve tekuće tehničke premije za izravnanje rizika i rezerve sigurnosti za izravnanje rizika, umanjenog za iznos premije za izravnanje rizika u toj vrsti osiguranja.

Obračunavanje i isplata vrše se posebno za svaku vrstu osiguranja.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana shodno se primenjuju i na odnose reosiguranja između Jugoslovenske zajednice osiguranja i zavoda koji su neposredno udruženi u toj zajednici.

Član 121.

Ako Jugoslovenska zajednica osiguranja nema sredstva za isplatu svojih obaveza po čl. 118. i 120. ovog zakona, pribaviće potrebna sredstva putem kredita kod Narodne banke.

Ako se sprovodi pojedinačno reosiguranje po vrstama osiguranja, skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja može, u saglasnosti sa Saveznim izvršnim većem, odlučiti da se manjak u jednoj vrsti osiguranja privremeno pokrije iz sredstava rezerve sigurnosti drugih vrsta osiguranja.

5. Finansiranje u toku godine

Član 122.

Kad se reosiguranje sprovodi kumulativno zavodi, zajednice osiguranja i Jugoslovenska zajednica osiguranja

podmiruju u toku godine obaveze po osnovu osiguranja iz rezerve tekuće tehničke premije odnosno rezerve tekuće tehničke premije za izravnanje rizika.

Ako rezerva tekuće tehničke premije odnosno rezerva tekuće tehničke premije za izravnanje rizika u određenoj vrsti osiguranja nije dovoljna za podmirenje obaveza po osnovu osiguranja, koriste se sredstva rezerve sigurnosti te vrste osiguranja.

Ako sredstva iz stava 2. ovog člana nisu dovoljna za podmirivanje obaveza, koriste se privremeno sredstva rezerve tekuće tehničke premije drugih vrsta osiguranja, a ako ni ova sredstva nisu dovoljna, koriste se privremeno sredstva rezerve sigurnosti drugih vrsta osiguranja.

Ako zavod ne može da podmiruje u toku godine obaveze po osnovu osiguranja ni na način iz stava 3. ovog člana, zajednica osiguranja odnosno Jugoslovenska zajednica osiguranja daće mu potrebna sredstva u vidu akontacije iz svoje tekuće tehničke premije odnosno iz svoje rezerve sigurnosti, a po redu utvrđenom u st. 2. i 3. ovog člana.

Ako zajednica osiguranja nema sredstava, Jugoslovenska zajednica osiguranja daće joj potrebna sredstva u vidu akontacije iz svoje tekuće tehničke premije odnosno iz svojih rezervi sigurnosti po istom redu.

Član 123.

Kad se reosiguranje sprovodi pojedinačno po vrstama osiguranja, zavodi, zajednice osiguranja i Jugoslovenska zajednica osiguranja podmiruju u toku godine obaveze po osnovu osiguranja iz rezerve tekuće tehničke premije odnosno rezerve tekuće tehničke premije za izravnanje rizika one vrste osiguranja u kojoj je obaveza nastala.

Ako rezerva tekuće tehničke premije odnosno rezerva tekuće tehničke premije za izravnanje rizika u određenoj vrsti osiguranja nije dovoljna za podmirenje obaveza po osnovu osiguranja, koriste se sredstva rezerve sigurnosti te vrste osiguranja.

Ako zavod nije u mogućnosti da podmiruje u toku godine obaveze po osnovu osiguranja ni na način iz stava 2. ovog člana, zajednica osiguranja odnosno Jugoslovenska zajednica osiguranja daće mu, radi podmirenja tih obaveza, potrebna sredstva u vidu akontacije iz svoje tekuće tehničke premije odnosno iz svoje rezerve sigurnosti u toj vrsti osiguranja.

Ako zajednica osiguranja nema sredstva za davanje

akontacije po stavu 3. ovog člana, Jugoslovenska zajednica osiguranja daće joj potrebna sredstva u vidu akontacije iz svoje tekuće tehničke premije odnosno iz svoje rezerve sigurnosti u toj vrsti osiguranja.

Ako Jugoslovenska zajednica osigranja nema sredstva ni u rezervi tekuće tehničke premije ni u rezervi sigurnosti u toj vrsti osiguranja, privremeno će se koristiti sredstva onih vrsta osiguranja koja imaju sredstava.

IV. ODNOSI IZMEĐU ZAVODA, ZAJEDNICA OSIGURANJA I JUGOSLOVENSKE ZAJEDNICE OSIGURANJA

Član 124.

Zajednice osiguranja vrše kontrolu u pogledu primene pravila osiguranja i tarife premija, kao i u pogledu procenjivanja i likvidacije šteta odnosno isplate ugovorenih iznosa od strane zavoda u onim vrstama osiguranja u kojima zajednica osiguranja vrši izravnanje rizika.

Odredba stava 1. ovog člana shodno se primenjuje u pogledu kontrole koju vrši Jugoslovenska zajednica osiguranja prema zavodima i zajednicama osiguranja u onim vrstama osiguranja u kojima Jugoslovenska zajednica osiguranja vrši izravnanje rizika.

Skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja određuje način vršenja kontrole iz st. 1. i 2. ovog člana, kao i mere koje će se preduzimati u slučaju nepravilne primene pravila osiguranja, tarife premija, procene i likvidacije šteta i isplate ugovorenih iznosa.

Član 125.

Zavodi su dužni zajednici osiguranja odnosno Jugoslovenskoj zajednici osiguranja, a zajednice osiguranja — Jugoslovenskoj zajednici osiguranja, dostavljati statističke i druge izveštaje, stanja i podatke, koje odredi skupština Jugoslovenske zajednice osiguranja, na način i u rokovima koje ona odredi.

Član 126.

Zavodi, zajednice osiguranja i Jugoslovenska zajednica osiguranja vode knjigovodstvo na jedinstven način.

Način vođenja knjigovodstva propisuje, na predlog Jugoslovenske zajednice osiguranja, savezni Državni sekretarijat za poslove finansija.

V. NADZOR I MERE

1. Nadzor nad zakonitošću poslovanja

Član 127.

Savezni Državni sekretarijat za poslove finansija stara se o pravilnoj primeni ovog zakona, propisa donetih na osnovu njega i statuta Jugoslovenske zajednice osiguranja, od strane Jugoslovenske zajednice osiguranja i preduzima mere, u granicama ovlašćenja datih mu ovim zakonom ili drugim saveznim propisima, da se otklone nezakonitosti u radu Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Ako savezni Državni sekretarijat za poslove finansija utvrdi da akt koji je van upravnog postupka donela Jugoslovenska zajednica osiguranja nije u skladu sa ovim zakonom, drugim saveznim propisima ili statutom Jugoslovenske zajednice osiguranja, dužan je o tome izvestiti Savezno izvršno veće i predložiti mu da taj akt poništi ili ukine.

Član 128.

Savezno izvršno veće može poništiti ili ukinuti akt donet van upravnog postupka od strane Jugoslovenske zajednice osiguranja, ako je taj akt u suprotnosti sa ovim zakonom, drugim saveznim propisima ili statutom Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Član 129.

Prava i dužnosti koji su dati saveznom Državnom sekretarijatu za poslove finansija u pogledu prava nadzora po članu 127. ovog zakona, imaju republički državni sekretarijati za poslove finansija u odnosu na zajednice osiguranja.

Ista prava i dužnost imaju i organi uprave opštinskih narodnih odbora nadležni za poslove finansija u odnosu na zavode.

Član 130.

Pravo dato Saveznom izvršnom veću da poništi ili ukine akte Jugoslovenske zajednice osiguranja donete van upravnog postupka (član 128) imaju republička izvršna veća u odnosu na akte koje su van upravnog postupka donele zajednice osiguranja, a opštinski narodni odbori u odnosu na akte koje su van upravno postupka doneli zavodi.

Član 131.

Kontrolu zakonitosti poslovanja zavoda, zajednica osiguranja i Jugoslovenske zajednice osiguranja vrši Služba društvenog knjigovodstva po odredbama Zakona o društvenom knjigovodstvu.

Član 132.

Jugoslovenska zajednica osiguranja dužna je o svom poslovanju podnositi godišnji izveštaj Saveznoj narodnoj skupštini i Saveznom izvršnom veću.

Zajednica osiguranja dužna je o svom poslovanju podnositi godišnji izveštaj republičkoj narodnoj skupštini i republičkom izvršnom veću.

Zavod je dužan o svom poslovanju podnositi godišnji izveštaj opštinskom narodnom odboru za čije je područje zavod osnovan.

2. Društveni nadzor

Član 133.

Savezna narodna skupština vrši društveni nadzor nad politikom osiguranja Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Društveni nadzor nad politikom osiguranja zajednica osiguranja vrše republičke narodne skupštine, a društveni nadzor nad politikom osiguranja zavoda vrše opštinski odnosno sreski narodni odbori.

Član 134.

Organ društvenog nadzora razmatra sprovođenje politike osiguranja od strane zavoda, zajednica osiguranja odnosno Jugoslovenske zajednice osiguranja i njihovo poslovanje u celini, naročito u pogledu korišenja rezervi sigurnosti, fondova i drugih prihoda; razmatra politiku raspodele čistog prihoda sa gledišta obezbeđenja pravilnog finkcionisanja i razvoja osiguranja i politiku raspodele sredstava na lične dohotke službenika i radnika i na fondove, sa gledišta celishodnog i ekonomičnog korišćenja društvenih sredstava.

Organ društvenog nadzora može pozvati na sednicu na kojoj razmatra sprovođenje politike osiguranja i poslovanja zavoda, zajednica osiguranja i Jugoslovenske zajednice osiguranja i predstavnike njihovih organa upravljanja radi davanja potrebnih obaveštenja.

Na osnovu razmatranja po st. 1. i 2. ovog člana organ društvenog nadzora može dati preporuke u pogledu sprovođenja politike osiguranja i upotrebe i trošenja društvenih sredstava.

Organi društvenog upravljanja zavoda, zajednica osiguranja i Jugoslovenske zajednice osiguranja dužni su na svojoj prvoj sednici raspravljati o preporukama organa društvenog nadzora i izvestiti ga o donetom zaključku.

VI. KAZNENE ODREDBE

Član 135.

Novčanom kaznom do 5,000.000 dinara kazniće se za privredni prestup zavod, zajednica osiguranja odnosno Jugoslovenska zajednica osiguranja:

1) ako sredstva rezervi sigurnosti koristi protivno njihovoj nameni;

2) ako sprovodi osiguranja koja nisu određena zakonom ili zaključkom ovlašćenog organa;

3) ako sprovodi osiguranja u kojima se vrši izravnanje rizika, a da prethodno sa zajednicom osiguranja odnosno sa Jugoslovenskom zajednicom osiguranja nije uređeno pitanje izravnanja rizika.

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u zavodu, zajednici osiguranja odnosno Jugoslovenskoj zajednici osiguranja novčanom kaznom do 50.000 dinara.

Član 136.

Novčanom kaznom do 1,000.000 dinara kazniće se za privredni prestup zavod odnosno zajednica osiguranja:

1) ako naplaćuje veću ili manju funkcionalnu premiju osiguranja od one koja je određena za pojedine vrste osiguranja;

2) ako naplaćuje režijski dodatak iznad maksimalnog iznosa određenog tarifom.

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u zavodu odnosno zajednici novčanom kaznom do 20.000 dinara.

Član 137.

Novčanom kaznom do 300.000 dinara kazniće se za prekršaj:

1) zavod, zajednica osiguranja odnosno Jugoslovenska zajednica osiguranja, ako u svom poslovanju ne primenjuje propisane jedinstvene knjigovodstvene i statističke obrasce ili ako nadležnim organima ne podnosi izveštaje i podatke o svom poslovanju;

2) zavod odnosno zajednica osiguranja, ako u propisanom roku ne plati režijski dodatak, premiju za izravnanje rizika odnosno premiju za reosiguranje.

Za radnju iz st. 1. i 2. ovog člana kazniće se za prekršaj do 20.000 dinara i odgovorno lice u zavodu, zajednici osiguranja odnosno Jugoslovenskoj zajednici osiguranja.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 138.

Ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, ostaju na snazi do donošenja novih, važeća pravila osiguranja, tarife premija, tehničke osnove i drugi propisi iz oblasti osiguranja.

Član 139.

Narodni odbori dužni su osnovati zavode predviđene ovim zakonom, tako da počnu sa poslovanjem 1. januara 1962. godine.

Do dana prestanka sa radom, Državni osiguravajući zavod poslovaće po važećim propisima, pravilima, tehničkim osnovama i tarifama premija.

Član 140.

Sva prava i obaveze Državnog osiguravajućeg zavoda iz osnova osiguranja prenose se na zavode.

Prava i obaveze iz ugovora o reosiguranju preuzima Jugoslovenska zajednica osiguranja.

Član 141.

Osnovna sredstva Državnog osiguravajućeg zavoda prelaze bez naknade na zavode, zajednice osiguranja i Jugoslovensku zajednicu osiguranja.

Sredstva postojećih fondova, osim sredstava rezerve sigurnosti, preuzimaju novoosnovani zavodi, zajednice osiguranja i Jugoslovenska zajednica osiguranja.

Član 142.

Sredstva postojećih rezervi sigurnosti ostvarena do 31. decembra 1960. godine prenose se u rezerve sigurnosti za izravnanje rizika Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Sredstva rezervi sigurnosti koja će se ostvariti u 1961. godini prenose se na novoosnovane zavode, kao njihove rezerve sigurnosti.

Iz sredstava iz stava 2. ovog člana izdvaja se za poslovne fondove zavoda iznos koji odgovara jednoj desetini isplaćenih ličnih i materijalnih rashoda utvrđenih završnim računom Državnog osiguravajućeg zavoda za 1960. godinu.

Sredstva rezerve sigurnosti i sredstva koja se izdvajaju za poslovne fondove zavoda raspoređuju se na novoosnovane zavode prema njihovom učešću u ukupnom iznosu premija Državnog osiguravajućeg zavoda na dan 31. decembra 1961. godine.

Od sredstava izdvojenih za poslovne fondove novoosnovanih zavoda, zavodi su dužni uplatiti jednu desetinu za poslovne fondove zajednica osiguranja, a zajednice osiguranja dužne su od iznosa koji na njih otpadne uplatiti jednu desetinu za poslovni fond Jugoslovenske zajednice osiguranja.

Član 143.

Bliže propise o likvidaciji Državnog osiguravajućeg zavoda, o preuzimanju njegovih prava i obaveza i o prenošenju njegovih osnovnih i obrtnih sredstava i sredstava fondova, kao i bliže propise o postupku osnivanja zavoda i zajednica osiguranja, donosi Savezno izvršno veće.

Propisom iz stava 1. ovog člana odrediće se organi i postupak za rešavanje spornih pitanja koja nastanu u vezi sa prenošenjem osnovnih i obrtnih sredstava i sredstava fondova na zavode.

Član 144.

Nagrađivanje službenika i radnika Državnog osiguravajućeg zavoda vršiće se do 31. decembra 1961. godine po dosadašnjim propisima.

U filijalama, direkcijama i u Generalnoj direkciji Državnog osiguravajućeg zavoda, gde za to postoje mogućnosti, mogu se i pre 1. januara 1962. godine donositi pravilnici o raspodeli ličnih dohodaka i na osnovu njih određivati lični dohoci radnika i službenika, u skladu s

propisima o radnim odnosima i u granicama sredstava koje odobri savezni Državni sekretarijat za poslove finansija.

Pravilnik iz stava 2. ovog člana donosi radni kolektiv filijale, direkcije, odnosno Generalne direkcije ili privremeni savet radnog kolektiva poslovne jedinice koga radni kolektiv izabere.

Član 145.

Zavodi, zajednice osiguranja i Jugoslovenska zajednica osiguranja dužni su u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona doneti svoje statute.

Izbori i imenovanja za organe upravljanja u zavodima, zajednicama osiguranja i Jugoslovenskoj zajednici osiguranja izvršiće se po odredbama ovog zakona najdocnije do 31. decembra 1961. godine.

Bliže propise o sprovođenju izbora odnosno imenovanja za prve organe upravljanja doneće Savezno izvršno veće ili organ koji ono odredi.

Član 146.

Danom 31. decembra 1961. godine prestaju da važe:

1) Uredba o organizaciji i poslovanju Državnog osiguravajućeg zavoda (»Službeni list FNRJ«, br. 24/47);

2) Odluka o organima upravljanja Državnog osiguravajućeg zavoda (»Službeni list FNRJ«, br. 49/57);

3) Odluka o raspodeli prihoda osiguravajućih zavoda (»Službeni list FNRJ«, br. 15/58);

4) drugi propisi koji su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 147.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana po objavljivanju u »Službenom listu FNRJ«.

SADRŽAJ

Strana

UMESTO PREDGOVORA — Ekspoze Josipa Kolara, državnog podsekretara za poslove finansija, o Predlogu zakona o osiguravajućim zavodima i zajednicama osiguranja — — — — — — — — — 3

ZAKON O OSIGURAVAJUĆIM ZAVODAMA I ZAJEDNICAMA OSIGURANJA — — — — — 9

I. Opšte odredbe — — — — — — — — 9

II. Organizacija — — — — — — — — 15

A. Zavodi — — — — — — — — — 15
1. Osnivanje — — — — — — — 15
2. Predmet poslovanja — — — — — 16
3. Poslovne jedinice zavoda — — — — 17
4. Organi upravljanja — — — — — 17

B. Zajednice osiguranja — — — — — 24
1. Osnivanje i predmet poslovanja — — 24
2. Organi upravljanja — — — — — 24

V. Jugoslovenska zajednica osiguranja — — 28
1. Osnivanje i zadaci — — — — — 28
2. Organi upravljanja — — — — — 29

III. Finansiranje — — — — — — — — 34
1. Finansiranje zavoda — — — — — 34
2. Finansiranje zajednice osiguranja — — 38
3. Finansiranje Jugoslovenske zajednice osiguranja — — — — — — — 39
4. Izravnanje rizika — — — — — — 43
5. Finansiranje u toku godine — — — 44

Strana

IV. Odnosi između zavoda, zajednica osiguranja i Jugoslovenske zajednice osiguranja — — — 46

V. Nadzor i mere — — — — — — — 47

1. Nadzor nad zakonitošću poslovanja — 47

2. Društveni nadzor — — — — — — 48

VI. Kaznene odredbe — — — — — — — 49

VII. Prelazne i završne odredbe — — — — 50

Štampa Beogradski grafički zavod — Beograd